

**Центральна спілка споживчих товариств України
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

МАТЕРІАЛИ

**X міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

(м. Полтава, 24 березня 2023 року)

**Полтава
ПУЕТ
2023**

Програмний комітет

- Л. Г. Войнаш**, голова комітету, директор Департаменту кадрової політики, освіти і науки Укркоопспілки, директор Навчально-методичного центру Укоопспілки «Укоопосвіта», к. е. н.;
- О. О. Нестуля**, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ), д. і. н., професор;
- А. А. Мазаракі**, ректор Державного торговельно-економічного університету, д. е. н., професор;
- В. І. Аранчій**, ректор Полтавського державного аграрного університету (ПДАУ), к. е. н., професор;
- Е. Б. Аймагамбетов**, ректор Приватного закладу «Карагандинський університет Казспоживспілки», д. е. н., професор;
- Х. Х. Назарзода**, ректор Таджикиського державного університету комерції, д. т. н., доцент;
- Л. А. Шавга**, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови, д. е. н., професор.

Організаційний комітет

- Н. С. Педченко**, голова організаційного комітету, перший проректор ПУЕТ, д. е. н., професор;
- Г. О. Бірта**, заступник голови організаційного комітету, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ, д. с.-г. н., професор;
- Ю. Г. Бургу**, доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ, к. с.-г. н., доцент;
- А. С. Ткаченко**, директор навчально-наукового інституту денної освіти, доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ, к. т. н., доцент;
- О. В. Кириченко**, доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ, к. т. н.;
- Х. З. Махмудов**, завідувач кафедри підприємництва і права ПДАУ, д. е. н., професор;
- С. Е. Мороз**, доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к. п. н., доцент;
- О. В. Калашник**, доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к. т. н., доцент;
- Л. В. Флока**, доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ, к. с.-г. н., доцент;
- О. О. Горячова**, доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ, к. т. н., доцент;
- З. П. Рачинська**, ст. викладач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;
- М. М. Іващенко**, директор Інформаційного центру ПУЕТ;
- Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;
- Л. М. Діденко**, директор ЦІЗОП ПУЕТ.

Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24 березня 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 324 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-441-3

У матеріалах конференції розглядаються теоретичні і методологічні засади проведення експертизи товарів, ідентифікація та фальсифікація товарів, експертні дослідження харчових продуктів, нехарчової продукції і послуг як інструмент впливу на безпечність і засіб захисту прав споживачів, митна політика України в умовах поглиблення інтеграційних процесів, формування професійних компетентностей під час підготовки фахівців із підприємництва та торгівлі.

УДК 658.62-047.37

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2023

ISBN 978-966-184-441-3

7. Wu YT, Tran J, Truong M, Harmis N, Zhu H, Stapleton F. Do swimming goggles limit microbial contamination of contact lenses? *Optom Vis Sci* 2011; 88(4): 456-60.

8. American Public Health Association, American Water Works Association, Water Environment Federation. Standard methods for the examination of water and wastewater, part 9000 microbiological examination: 9213B. *Swimming Pools*. 21th ed. Washington: APHA; 2005. p. 133-9.

9. Thorolfsdottir BO, Marteinsson VT. Microbiological analysis in three diverse natural geothermal bathing pools in Iceland. *Int J Environ Res Public Health* 2013; 10(3): 1085-99.

10. Abd El-Salam MM. Assessment of water quality of some swimming pools: a case study in Alexandria, Egypt. *Environ Monit Assess* 2012; 184(12): 7395- 406.

11. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною: ДСанПін 2.24-171-10 зі змінами, внесеними згідно з наказом МОЗУ від 15.08.2011 р. №505-с. 13-21.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТИЗИ ОРГАНІЧНИХ КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Т. А. Кунділовська,

доцент каф. туристичного та готельно-ресторанного бізнесу,

канд. техн. наук, доцент

Одеський національний економічний університет, Україна, м. Одеса

І. М. Соколовська,

науковий співробітник лабораторії товарознавчих досліджень

Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції

України, Україна, м. Одеса

В останні роки в Україні все більш популярною стає органічна косметика, позначку «ORGANIC» або «BIO» можна побачити на багатьох продуктах, речах та косметиці. Проте існує багато чинників, які стримують розвиток органічної косметики в Україні. По-перше, органічна косметика практично не представлена у звичайних магазинах, що негативно впливає на попит і обсяги споживання. По-друге, багато споживачів не розбираються в тому, чим натуральна, або органічна косметика відрізняються від звичайної. По-третє, низка компаній випускає свою продукцію із зображенням рослин на упаковці, натякаючи на наявність натуральних складників, що ще більше вводить в оману споживачів. Також, в останній час виросла кількість виданих сертифікатів на продукцію натурального та органічного походження. Відомі компанії можуть собі дозволити витратити багато грошей на рекламу та отримання сертифікатів на відміну від малих та середніх компаній, які вимушені економити бюджети. Це призводить до деякого розшарування сегменту косметичних засобів.

Разом з тим актуальним стає питання експертизи органічної косметики.

Органічна косметика відрізняється від натуральної, яка лише містить інгредієнти натурального походження. Адже органічною вона може називатись лише тоді, коли пройшла відповідну сертифікацію.

Сертифікована органічна косметика повинна містити не менше 95% натуральних інгредієнтів. Решта 5% складу можуть бути синтетичними, але тільки за умови, що вони не входять в список заборонених до використання компонентів. Цей список у кожній організації з сертифікації свій. Але спільним є те, що без даних синтетичних компонентів косметика матиме термін придатності не більше тижня. Саме тому офіційно дозволені такі натуральні консерванти, як вітамін Е або ефірні масла.

Всі рослинні інгредієнти повинні бути вирощені тільки на екологічно чистих ґрунтах без використання будь-яких добрив і пестицидів. Всі виробничі процеси повинні бути натуральними. Наприклад, у виробничому процесі заборонені стерилізація органічної сировини або кінцевого продукту радіоактивним опроміненням. Процес виробництва повинен бути прозорим і поетапно контрольованим. Упаковка косметики не повинна завдавати шкоди довкіллю. Бажано, щоб баночки для натуральної косметики, також були із натуральних матеріалів [1].

Органічна косметика повинна містити тільки натуральні компоненти:

- рослинні масла замість силіконів, вазеліну, ефірних жирних кислот тощо;
- натуральні полімери (наприклад, гіалуронова кислота, хітозан) замість синтетичних загусників;
- натуральні емульгатори (білки, фосфоліпіди, похідні крохмалю) замість синтетичних емульгаторів;
- ефірні масла замість віддушок;
- натуральні антимікробні агенти (бензойна кислота) замість синтетичних консервантів;
- рослинні екстракти, натуральні вітаміни, альфа-гідроксікислоти та інші компоненти замість синтетичних аналогів.

Кожний сертифікаційний орган, який контролює косметичні засоби, створює певні норми, яким повинен відповідати продукт та виробник для того, щоб бути сертифікованим. Згідно стандартів, за якими виробляється органічна косметика, забороняється використовувати інгредієнти, що отримані у процесі переробки нафти, забороняється використання генно-модифікованих інгредієнтів та нано-технології, забороняється тестування кінцевого продукту (деякими стандартами косметичної сировини) на тваринах, забороняється використання інгредієнтів, які отримують із мертвих тварин, кінцевий продукт забороняється обробляти іонізуючим випромінюванням, збір та використання рослинної сировини не повинні наносити шкоду навколишньому середовищу, не дозволяється використання видів, що знаходяться під захистом [2].

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту на косметичну продукцію» регламентує вимоги до маркування.

Косметична продукція маркується шляхом нанесення на зовнішню поверхню первинного та / або вторинного пакування чіткими літерами, що не змиваються протягом її терміну придатності, інформації про продукцію із зазначенням:

а) призначення (косметична функція) косметичної продукції, якщо це не зрозуміло з її презентації, назви, присвоєної виробником (за наявності), яка не перекладається на державну мову;

б) торговельної марки / знака (за наявності та по бажанню виробника), найменування і адреси виробника, найменування, адреси, електронної пошти /номеру телефону (за наявності), за якими споживачі можуть отримати інформацію про продукцію. Торговельна марка / знак наводяться у тому вигляді, в якому їм надана правова охорона в Україні. Якщо вказані кілька адрес, та адреса, де відповідальною особою зберігається досьє на косметичну продукцію повинна бути виділена підкресленням. На імпортовану косметичну продукцію повинна бути зазначена країна походження;

в) номінальної кількості на момент пакування в одиницях маси або об'єму, крім випадків, коли косметична продукція має масу менше, ніж 5 г або об'єм менше, ніж 5 мл, чи є безкоштовним зразком, чи призначена для одноразового використання. За цифрою повинна слідувати одиниця фізичної величини. Символ одиниці вимірювання – невеликий знак «е» висотою не менше, ніж 3 мм, повинен бути розміщений в тому ж полі зору, що і значення номінальної кількості;

г) дати, до настання якої косметична продукція за стандартних умов зберігання буде виконувати свою початкову косметичну функцію та при використанні за призначенням бути безпечною для здоров'я людини – «дата мінімального терміну придатності». Дата мінімального терміну придатності повинна бути чітко виражена і складатися або з місяця та року (ММYYYY або ММYY), або дня, місяця і року (DDMMYYYY/ДДММГГ) саме в такому порядку. День, місяць і рік можна зазначати через символи (-) або (/). Ця інформація повинна бути доповнена умовами зберігання і використання, у разі їх існування у Звіті про оцінювання безпечності косметичної продукції.

Дату мінімального терміну придатності можна не зазначати для косметичної продукції з мінімальним терміном придатності більше, ніж 30 місяців. Для продукції з мінімальним терміном придатності більше, ніж 30 місяців, треба зазначати період часу після відкриття, протягом якого косметична продукція при використанні за призначенням бути безпечною для здоров'я людини;

г) застережних заходів, яких необхідно дотримуватися при використанні косметичної продукції;

д) номери партії виробництва для ідентифікації косметичної продукції в ланцюгу постачання. Номер партії виробництва може збігатися з датою виробництва. Номер партії повинен бути надрукований на первинному і вторинному пакуванні. Якщо це неможливо з практичних міркувань, через малі розміри, він може бути розміщений тільки на вторинному пакуванні;

е) список інгредієнтів, якому повинен передувати загальний термін «INGREDIENTS» або «СКЛАД». Термін «INGREDIENTS» не перекладається.

Інгредієнтами не вважаються:

- домішки, які є в сировині, що використовується;
- допоміжні технологічні речовини, використувані в суміші, але не присутні в кінцевій продукції.

Список інгредієнтів перераховується в порядку зменшення їх масової частки в рецептурі. Інгредієнти, масова частка яких становить менше, ніж 1%, можуть бути перераховані в будь-якому порядку після тих інгредієнтів, масова частка яких становить більше, ніж 1% [3].

Перший етап експертизи органічних косметичних засобів полягає у ідентифікаційній оцінці відповідності маркування товару. Одним із зразків нашого дослідження обрано «БІО-крем для очей Гранат та Марула для всієї родини» торговельної марки «Sante» (Німеччина), запакований в коробці, дизайн якої виконаний в бежевому та червоному кольорах із бежевими малюнками рослин на червоному фоні. В коробці міститься туба з кремом, виконана в таких самих кольорах, як і коробка.

На коробці є стікер від дистриб'ютора в Україні українською мовою, тому що маркування виконане англійською, французькою, шведською та фінською мовами. На стікері нанесені: назва продукту, спосіб застосування, склад, виробник, дистриб'ютор, термін придатності, дата виробництва, умови зберігання, запобіжні заходи, інформація з описом активних компонентів. На тубі нанесений склад (за Міжнародною номенклатурою косметичних інгредієнтів (INCI)), виробник, кінцевий строк придатності, номер партії продукції, об'єм (виражений у мл з позначкою «е» та в рідких унціях).

На упаковці присутні знаки: «зелена крапка» (наноситься на продукцію, виробник якої оплатив збір на переробку та утилізацію в рамках «Дуальної системи» (DSD)), знак трикутника зі стрілочок із кодом переробки PE (означає, що тара вироблена з пластику, що перероблюється, а саме поліетилену), знак PETA (означає, що тестування на тваринах заборонено).

Об'єм вказаний поряд із символом «е», який означає, що середній об'єм продукції строго відповідають заявленому і всі права споживача дотримані. Також об'єм вказаний у рідких унціях (цифра поряд з fl oz). На упаковці є знак «BIO with valuable ingredients from bio cultivation», який свідчить про натуральність продукції (сировини) органічного походження, вирощеної без застосування хімікатів, виробленої без барвників і штучних харчових добавок. Також є знаки: NaTrue (сертифікат якості природної натуральної косметики, екокосметики), BDIH (сертифікат якості натуральної косметики (органічна косметика, біокосметика, екокосметика)), знак з кроликом «Cruelty free and vegan» (стандарт етичної продукції, що підтверджує відмову від дослідів над тваринами та той факт, що при виготовленні продукту не використовувалися тваринні компоненти, отримані ціною життя тварин (наприклад, побічні

продукти бійні), що окремі компоненти препарату не були протестовані на тваринах).

На тубі із кремом нанесені ідентичні знаки: «зелена крапка» (наноситься на продукцію, виробник якої оплатив збір на переробку та утилізацію в рамках «Дуальної системи» (DSD)), знак трикутника зі стрілочок із кодом переробки PE/PP (означає, що тара вироблена з пластику, що перероблюється, а саме поліетилену та поліпропілену), знак «використати до закінчення вказаного терміну». На лицьовій частині туби нанесені знаки: «BIO with valuable ingredients from bio cultivation», NaTrue, BDIH, знак з кроликом «Cruelty free and vegan».

Отже, за маркувальними ознаками продукція, представлена на дослідження, відповідає заявленим критеріям органічності.

Список використаних джерел

1. Тимченко О. В., Суворова І. М., Котов А. Г. Перспективи законодавчих змін у сфері обігу косметичної продукції в Україні. *Фармаком*, 2020. № 1-2. С. 13-23.

2. Теремецький В., Садовенко А. Стандартизація і сертифікація косметичної продукції як адміністративно-правові засоби регулювання ринку косметологічних послуг. *Вісник АПСВТ*, 2020. № 3-4. С. 114-121.

3. Про затвердження Технічного регламенту на косметичну продукцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 2021 р. № 65 (Редакція від 28.07.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/65-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.03.2023).

ТОВАРОЗНАВЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСЛУГ З ХІМІЧНОЇ ЧИСТКИ ТА ФАРБУВАННЯ (ПЕРЕФАРБУВАННЯ) ВИРОБІВ

О. В. Мануленко,

старший науковий співробітник

Т. А. Заніна,

старший науковий співробітник

А. П. Копитько,

старший науковий співробітник

Національний науковий центр «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», Україна, м. Харків

Всі ми маємо в своєму гардеробі хутрянні шуби, дублянки, вироби зі шкіри, бавовни, піджаки, речі з комбінованих матеріалів які потребують спеціального догляду, але в домашніх умовах просто неможливо добре почистити делікатні речі, не завдавши їм шкоди. Проте йти з ними в хімчистку споживачі також не поспішають, знаючи про те, що після хімчистки річ може бути зіпсована. Щоб не зіпсувати речі, що вимагають особливого делікатного